

Årsmelding Opsal Gård 2022

Kommentar fra en av de frivillige –

'If the earth is my home, Opsal Gård would be my favourite room'

Frivillige – over 69, over 1026 arbeidsdager og over 5130 timer.

I tillegg til Georgiana på gården kommer de fleste frivillige gjennom organisasjonene 'Workaway' og 'Wwoofers'. I tillegg har det kommet noen gjennom 'Opsal gårds venner.' I tillegg har det kommet andre familiemedlemmer og venner til Georgiana som er interessert i biomangfold og ønsker å støtte prosjektet. De fleste frivillige arbeider 25 timer i uken, bor på gården og får mat, opphold og undervising/kursing/sosiale aktiviteter. Vi er med i 'Gård som utdanningsarena' under Studieforbundet Solidaritet.

Under ser vi det generelle dagsplan vi har følget i år, med litt variasjon.

Dagsplanen

0800 Meditasjon (frivillig)

08.15 Frokost

09:00 Første arbeidsøkt

11:30 Topause

12:00 Andre arbeidsøkt

14:30 Lunsj (varm stor måltid)

Ettermiddag - fri

Ca. kl. 19.00 Kveldsmat og deling

Mat og hygiene

Hver av oss tar ansvar for en dag på kjøkkenet. Vi planlegger, lager mat for dagen og vasker opp. I tillegg til å bruke grønnsaker fra hagen driver vi med 'Dumpster diving' – å finne mat som skal kastes fra containere. Dermed sparer vi penger men også reduserer vårt klimautslipp. Noen av dette er for å mate grisene.

Hver fredag har vi en rydde og vaske økt der vi fokusere på et rom.

Noen ganger har vi besøkt svømmehallen for varm dusj. Mange har man lært mye om å vaske seg i en bolle!

Noen av områdene som vi har arbeidet med i løpet av året:

SKOGEN

Vi har søkt statsforvalteren Innlandet for frivillig vern av den vestlige delen av skogen. Det er delvis et skrånet område som består av ask og hassel, den vestlige delen er granskog. Hvis det er godtatt, vil det blir forbud mot hogging i skogen, men man ville kunne beite og høste i område og fylke spesialister vil ta ut granskogen litt etter litt. Vi har jobbet med beskjæring av hassel for å styrke eksisterende trær.

Vi har kommet i gang med å fjerne en del av granskogen. Målet er å minske den største monokulturen og takket være en ung franskmann i fjor har vi begynt. Han lærte seg kunsten å hugge med bare håndsag og øks og har lagd en ikke så liten lysning. Ved er båret ned med en ny slede som er laget av gamle ski til ovnene neste år. Større tømmer ligger pent stablet.

Vi er også godt i gang med rydding av gran fra den østlige beitemarken. Alle som kommer får en sikkerhetsinføring.

Gran begynner å ta over og nå kunne de som har vært her lengre tid hjelpe de nye med identifisering av tresorter og hvordan vi rydder slik at vi lager haug der insekter og smågnagere kan gjemme seg.

Samtidig har vi fortsettet med etablering av skogshagen i et område som var dyrket mark. Et område på ca. 2 dekar der vi planter spiselige vekster, nøttetrær og bærbusker og nitrogenfikserende vekster.

HERBARIUM

Vi har samlet flere blomster fra tun-område, og er i ferd med å lage et Herbarium for å ha en kartleggings-studie av flora på gården slik det er i dag. I vinter ble disse satt inn i boken og arbeidet tas videre i sommer. Det er også påbegynt en kartlegging av skogen.

FUGLER OG DYR

Det er satt opp en rekke fuglehus og vi lager et sporkart, der vi begynne å registrere spor og sportegn som lort (ekskrementer), gulpeboller og urin. Disse er spesielt tydelige og nyttige å studere. Andre sportegn er knytta til føde: gnage- og beitemerker på stammer, greiner, blader, kongler eller nøtter, rester etter måltider (dyre- og planterester) og merker etter jakt og fangst av bytte. Andre sportegn er graveaktivitet, kvileplasser (leier), spor etter feiling av gevir, brunstgroper, kloremarker og flere. Hår er også et sportegn som kan finnes i leier eller der dyret har gnidd seg.

Vi har laget kart over område og en digitalt kart der vi registrerer oppdagelser.

Vi har fått 2 ullgrisunger. De er inngjerdet men får jevnlig trening for å komme seg ut. De har begynte å grave og skal ha som oppgave å grave i skogen og å forberede jorden til en ny potethage. I tillegg kommer ammekuene som beiter her hver sommer. Vi har gjerdet inn et område og ombygde en hytte til stall og håper å få hest i løpet av 2023.

VÅNINGSHUSET

Våningshuset er gravd ut og drenert på sørøst siden. I det rommet er det isolert tak med cellulose isolasjon og vegg med trefiber og gulv med glassopor. Vinduene er restaurerte. Det er tilbakefylt slik at verandadøren kan brukes, gulvet er på plass og ny klebersteins ovn. Arbeid er påbegynt med pipene og ny vedovn i flere rom. Vi er veldig takknemlig å ha fått støtte fra Kulturminnefondet, Stange kommune og Unistiftelsen som bidrar til dette arbeidet.

Glassverandaen er stabilisert, de fleste vinduene restaurert og halvparten av våningshuset er malt med linoljemaling. I denne perioden har vi fortsatt med restaurering av vinduer inkl. å skjære i glass. Det er enorme mange vinduer i huset og nå skal glassverandaen restaureres som innebærer veldig mange vinduer. Vi gjorde det grundig, tok ut gammel skitt, glasset, lin olje under og tilbake med glass, ny stifter, ny linoljeskitt og så maling. Hvert vindu er ganske omfattende og det innebærer også å lære å kutte glass.

Maling av huset utvendig. Det er tydeligvis lenge siden huset er malt. Skraping, sanding og vasking tar lang tid og vi har malt 3 strøk med linoljemaling. I løpet av året fikk vi malt ca 50% av huset.

Pipene er fornyet innvendig med stålrør og utvendig med nye murstein. Vi har koblet til 4 nye ovner inkludert en på kjøkkenet som kan brukes til matlaging og å varme vann.

SLÅTTÅN

Vi brukte mye tid i år med å slå, rake og tørke høy og alt det innebærer med hesjing reparasjon og vedlikehold av ljà osv. Nå er låven fylt med høy og vi har lært mye, selv om det skal mye mer til !!!

VEDHOGST

Fortsettelse av arbeid med ved til vinteren - Vi har kuttet gran som ble felt i 2021 men er for smal for å bygge med. Ved kappes opp i passende lengde og kløyves. Trevirker fra huset som kan ikke gjenbrukes er også kappet i lengde. Målet er å ha nok ved til vinteren og etterhvert til neste vinter.

ETABLERING AV GRØNNSAKSHAGEN

Hanne Tommelstad bodde på gården høsten 2021 og sa seg villig til å lede arbeid for å etablere grønnsakshagen. Hun har erfaring fra å ha gjort dette før og er en veldig interessant og nyskjerrig nordmann som gir mye til gruppen.

Forarbeidet har vært å finne kartong som skulle dekke hele område, dekke med flis og kompost, reparere gjerde, lager port, og kjøpe inn økologiske frø.

Hanne hadde designet en rotasjon der hagen deles i potet, bønner, nitrogenkrevende grønnsaker, og andre – løk og gulrot. Vi gikk gjennom det sammen og justerte det i forhold til hagen og ble enig om å etablere på to forskjellige områder, en nærmere og en lengre fra huset. De fleste deltagerne hadde lite erfaring men masse interesse.

Det var en tørr sommer så det ble mye vanning. Gjerdene måtte fornyes fordi vi får stadig besøk av to sauemødre som tydeligvis er overbevist om at det er de og ikke vi, som eier gården. Heldigvis holdt gjerdene.

KURS OG ARRANGEMENTER

Vi har holdt 13 åpne arrangementer på gården. De frivillige har fått mulighet til å delta på kursene gratis og de har også hjulpet til med servering og overnattingsstøtte.

Vindusrestaurering dugnad/kurs 12. og 13. feb

Denne workshoppen/verkstedet var basert på utveksling av ferdigheter. Etter det lærerike verkstedet vi hadde i fjor med Chris Nerdal, møtt vi igjen for å lære mer om grunnleggende forståelse av oppbygging, funksjon og vedlikehold av tradisjonsvinduer.

Vi som har erfaring delte våre kunnskaper om vindusrestaurering. Vi stilte med noen verktøy og maskiner for restaurering av vinduer.

Vi restaurerte vinduer fra gården for å lære. Alle fikk utdelt hefte om vindusrestaurering publisert av Fortidsminneforeningen.

Opsal Gard i gamledager 25. feb

Koselig samvær med lokale folk som kjenner til gården og dens fortid. Det ble historiefortelling, kunnskapsdeling og hyggelig prat. Det var servert kaffe/te og muffins. Vi fyrte i ovnen og de vakre, gammeldags omgivelsene hjalp naboene til å dele minner fra området og gården selv.

Dørrestaurering modul 1 med Ilker Dursun - mars

I første modul så vi på døren for å finne ut hva den kunne fortelle oss om fortiden. Han holdt et fascinerende foredrag om hvorfor og hvordan døren hadde blitt slik den er i dag. Vi lærte om oppbygging av en dør, prinsippet med ramme og fylling og om hvordan treverk beveger seg.

Så kom han inn på de problemene som oppstår med alderen, hvorfor han

alltid foretrekker restaurering og hvorfor han vil beholde så mye som mulig av de opprinnelige materialene i dørbladet.

For mer informasjon om kurset se egen rapport.

Dørrestaurering modul 2 med Ilker Dursun - mars

Modul 2 - Døren som system

I løpet av uken hadde noen av de frivillige fortsatt å arbeide med dørene som i modul 1, og de ble nesten ferdige med restaureringsarbeidet.

Denne helgen lærte vi om alle dørens deler og deres funksjon. Ilker brukte kjøkkendørene for å beskrive alle elementene som inngår i dørens funksjon. Som de alle fleste dørene i våningshuset, er kjøkkendørene antakelig fra husets opprinnelse, sannsynligvis rundt 1820. De er laget av flotte materialer og er i god stand.

Men hele huset har blitt offer for mange skader, taket har lekket og det har også vært vannskader flere steder på grunn av lekkasje fra amatørmessig rørleggerarbeid. Vi kunne se at huset har beveget seg rundt dørene. Dermed er alle karmene på forskjellige vis ikke der de var i 1820. Ilker forklarte oss

mange mulige tiltak for at dørene skulle fungere riktig, og ba oss om å være forsiktige, slik at vi bevarte originalmaterialene så mye som mulig.

Han forklarte oss også om bruken av lås, nøkkel, håndtak, beslag, og hengsler. Vi diskuterte om det var lov å høvle på karmene.

Så ble vi delt inn på grupper på to som fikk hver sin karm. Til sammen arbeidet vi på seks dører og karmene, og det viste seg at det ikke ble høvling av karmene. Det var stor variasjon i problemene: fra en dør der det bare var nødvendig å endre på hengslene, til de doble inngangsdørene som det hadde vært helt umulig å lukke, og derfor krevde mye arbeid.

Komposisjonsmaling 3. og 4. mai

Kursleder Ida M. Ottersen

Ida M. Ottersen er malermester og antikvarisk ingeniør fra Oslo. Hun er Avdelingsleder i antikvarisk avdeling i Alliero. Hun er også med i Fortidsminneforeningens ressursgruppe for gode formidlere innen tradisjonshåndverket.

Ida viste oss hvordan koker maling, påføring av maling og holdt et foredrag om historisk maling og materialer. Deltagerne var lærlinger og veldig spent å oppleve å være med på denne prosessen.

Fortelling og Biomangfold 21. og 22. mai

Et inspirerende kurs om fortelling og natur. Kurset ble delt i tre elementer:

- Å fortelle direkte i møte med biomangfold. Denne delen er sanselig og intuitiv. Vi finner en avslapning og kontakt innvendig for så å bruk stemmen og lytting utvendig. Dette blir først din privat opplevelsen og så kan vi dele med hverandre.

- Gjennom allerede eksisterende fortellinger fra fortellerarven, løfte du fram det som handler om biomangfold og gjenforteller med et nytt fokus. Fortellingen fødes på nytt i forhold til dette øyeblikk og i møte med naturen.
- Å fortelle om en av artene som finnes på Opsal gård. Vår er i ferd med å åpne seg og det er uttalelig villblomster, trær, sommerfugler og fugler å møte. Her bruker vi også forskning som bakgrunn og bygge det ut til noe som innehold narrativ og bilder.

I løpet av kurshelgen sang vi, gikk tur og koste oss ved peisen. Kroppen og stemmen vekket til livet og med det, det som vi også i alle største grad trenger for fortelling – hjertet.

Historiefortelling skapte kontakt med naturen rundt oss. Det var en flott gruppe fra mange land og med forskjellig bakgrunn.

Sanselig kunnskap – et urtekurs på Opsal gård 18 og 19. juni

Denne helgen fikk vi meditativ te-seremoni, gikk tur og lært om en rekke planter vi møter på veien. Vi plukket noen og lagde mat med ville vekster. Vi hadde fordypning i et utvalg planter og fikk et skreddersydd hefte. Vi lagde noen urteprodukter. Vi fikk et deilig fotbad og utforsket hvordan vi trygt kan utforske den botaniske verden gjennom egen kropp. Vi diskuterte hvordan flette inn litteratur og gode kilder med egne opplevelser innen plante medisinen.

Kursleder: Mari Jerstad Mari er medlem av Norsk Naturterapeuters Hovedorganisasjon (NNH). Der er hun fagkontakt for fytoterapi faggruppen. 9 deltagere

Introduksjon til Permakultur-design 10. juli

Kurset var ledet av Helene Bøhler som brenner for en omstilling i verden til et mer bærekraftig samfunn; sosialt, økologisk og økonomisk. Hun ledet oss gjennom permakulturens prinsipper, vi ble kjent med hverandre, og det var en dag med mange opplevelser. I tråd med permakulturens prinsipper ble også ressursene på stedet med å forme hva vi gjorde i løpet av dagen.

Slåttefest

Slåttefesten ble holdt på Opsal Gard den 20. og 21. juli. Da ble gården åpen for alle som hadde lyst å prøve seg med ljà utover dagene. Det blir undervisning i bruk av ljà fra naboen Erik Storhovden 20. juli. Vi lærte, hvordan vi skal bruke ljàen, og hvordan kommer vi inn i den tilfredsstillende dansen som kan oppstå? Vi lærer hvordan ljàen skal slipes og fikk kjøpt en ny stor slipestein av en annen nabo, og hvordan vi skal henge opp på hesjene.

Slik håper vi på en frodigere eng til neste vår, da vi vil så lokale villblomstfrø. I år er kanskje andre året på tusen år, da denne åkeren ikke er under pløgen og sådd med korn eller gress. I fjor kom nesten ikke en eneste blomst akkurat her selv om det var enormt mye blomster ellers på beiteområdene. Allerede i år er det blitt flere villblomster. Da kom nektar for neste års humler bier sommerfugler og alle slags bevingede småkryp. Og dermed mer mat til fuglebarna.

Konsert og feiring

21. juli feiret vi Slåtton med konsert og fest fra kl. 18:00. Konserten blir med Oline Sofie Bakkom med fortelling fra Beata Frankowska. Det var et flott oppmøte og kjempegod stemning. Det var folk i alle aldre og deilig mat.

Arrangementet var gratis! Vi er takknemlig å få støtte fra Stange kommune som bidro til at vi fikk Oline Sofie Bakkom til å spille for oss. Oline Sofie Bakkom er en av våre nærmeste naboer. Hun er komponist, felespiller, tekstforfatter, festivalgeneral, og synger nydelig i tillegg. Oppvokst i Rendalen, med musikalske røtter fra Østerdalen., nå bosatt i Vallset i Stange kommune. Oline er en av Norges fremste folkemusikere på fele. 2016 feiret hun 20 års jubileum som første utenlandske dame som ble svensk riksspellmann.

I tillegg kom gruppen fra Polen på kunstnerbesøk med fortelleren Beata Frankowska. Vi har samarbeidet med en festival de hadde som heter 'Trees are more precious than gold.' Og de hadde et ønske om å bli inspirert for videre arbeid av å komme her til Opsal gård.

Konferansier for arrangementet var Georgiana Keable som er ansvarlig for utvikling av gården og det å veve naturmangfold sammen med kunst og kulturmangfold. Georgiana Keable har vært en pioner for fortellerrenessansen i England og i Norge,

grunnlegger av Fortellerhuset, Fortellerfestivalen og FortellerRadio. Hun elsker miljøfortellinger – myter, botanikk, eventyr eller historiske dramaer.

Urtevandring 10. september

En to timers urtevandring med Mari Jerstad. Mari Jerstad med bachelor i urtemedisin fra Universitetet i Lincoln, UK og MA i internasjonal medisin tok oss med på vandring og vi lærte om sanking og tradisjonell norsk hverdagsbruk av planter og trær. Det kom mange lokale folk og vi lærte mye! 21 deltagere

www.marikaape.no

Den store granryddingsdagen 25. og 26. september

Det var 13 deltagere og vi ryddet over 1000 trær. Dette er noe vi har holdt på med gjenvlig i løpet av året men det ble fint med en ekstra økt i disse dager.

Åremakekurs del 1 26. og 27. november med Bendik Skogvold

Prosjektet startet med hogging og splitting av stokker sammen med kurs deltagere. Det var fokus på teknikk med motorsag og splitting av stokker uten sag. Det var også være mye fokus på materialkvalitet, og hvordan man kan se kvaliteten av treverket på utsiden av treet. Hvordan man kan lese kvistsetting, tekstur på bark, avsmalning, formen på treet, og se om det egner seg eller ikke.

Det ble delt inn i to 6 timer dager.

Dag 1 blir det ført en del informasjon om hva man skal se etter i en god åre stokk, dette blir også kombinert med et mindre motorsag kurs på felling og sikkerhet. Så blir det Blinking av trær og hogst.

Dag to var trærne felt, og vi gikk i gang med å splitte de med kiler og slegger. Stokkene splittes der de ligger i skogen, så ble frakten enklest mulig.

Stokkene var lagt på tørk fram til åre maker kurs på våren på Akerselva trebåtforening. Det var 11 deltagere.

Juletrehogst og julebord. 9. desember

Det var en flott fest med mange flere deltagere enn i fjor mest voksne og noen barn. Alle hadde med seg noe å dele. Vi sang med lystig hals julesang fra mange land og lekte tegneleken.

Vi hadde laget små urtetepose for å gi bort til gjestene og noen, som hadde kommet langt, overnattet.

Andre aktiviteter i løpet av året.

Toalettet

Vi har laget to ny beholdere slik at når doen er tømt, det kan stå der i flere år og patogener blir borte.

Det er selvsagt en viktig jobb å tømme utedoen, to av jentene som har arbeidet på en sauegård bemerket at det luktet mindre av dette! Det er kanskje pga alt sagflis vi bruker. Vi har tømt kanskje 3 ganger i løpet av året.

Beskjæring av det gamle eplehage og bruk av epleved rundt skogshage for å dempe vind og gir næring til jorda.

Studiesirkeler utenom arbeidstidene:

Det er flere som har ønsket å bli med på morgen meditasjon før frokost

Tegning, vi hadde flere økt hvor vi forsket på å tegne sammen. Dette var inspirert av Marion som er veldig dyktig til å tegne og interessert i å tegne sammen.

Det ble frisørsalong flere kvelder og de har klippet håret til hverandre.

Jeg pleier å spørre om de er interessert å utvikle engelsk kunnskap og det er de ofte.

Alle i denne perioden har vi besøkt andre gårder og det er mye kunnskapsdeling rundt dette, også for meg. Vi tok en tur til lokale gård der de driver med hester for å lære og gruble i forkant av å få hest her. Vi har også besøkt gårder som driver med gris og geit. Besøk på sommerfest til Alm Østre var veldig inspirerende. Vi ble invitert av naboen Geir til å se på saueklipp som han gjøre selv.

I tillegg pleier vi å feire når noen kommer og dra. Og vi har lekt selvskapsleker. Det blir mange etter hvert for eksempel hvor man skriver navnet til noen kjente menneske på panne til hverandre og må gjette hvem en er, adverb leken der man skal gjør en aktivitet på en bevist måte – sakte for eksempel og de andre må gjette hva adverb det er.

En annen populær fritidsaktivitet er sjakk, de som kunne det fra før og de som er nybegynnere. Og Vikingleken.

Mange har fått lov å male sin egen fuglekasse og sette det opp i skogen.

Noen har laget sportegn kart til de forskjellige villdyrene og jakte på spor. I et gammelt hus som har ligget mer eller mindre ubebodd i 50 år er det mye som ikke fungerer. Noen har drevet med små reparasjoner av skap og hyller.

Vi har opplevde nordlys! Vi har dekorert sliten møbler med maling

Vi har holdt Fortellerkveld om våre besteforeldre

Noen har vært veldig flink til å ta bilden – to har vunnet konkurransen i Stangeavisa og har hjulpet med oppdatering av Instagram og Facebook konto

Noen sneket trapp over el-gjerde slik at man kommer til askeskogen

Filosofisk dialog (sokratisk dialog). Tema var klimaendring.

Bokliste

Siden de fleste frivillige er ikke norsk-språklige har de fleste bøkene vi bruker vært på engelsk.

'Wilding: The Return of Nature to a British Farm

Isabella Tree

Publisher: Pan Macmillan 2017

Personal and inspirational, Wilding is an astonishing account of the beauty and strength of nature, when it is given as much freedom as possible

Etangled life av Merlin Sheldrake

How fungi make our worlds, change our minds and shape our futures

Forlag - Penguin 2020

Hope beneath our feet edited by Martin Keogh

An anthology about Restoring our place in the natural world. Forlag North Atlantic books 2010

Being Salmon, Being Human av Martin Lee Mueller (Oslo University)

Chelsea Green forlag 2017

Grounded - A gardeners journey to abundance and self-sufficiency by Liz Zorab

Forlag Permanent publications 2021

Braiding Sweetgrass by Robin Wall Kimmerer

The One-Straw revolution by Masanobu Fukuoka (en klassiker for Permakultur)

The Sense of Unity: The Sufi Tradition in Persian Architecture by Nader Ardalan, Laleh Bakhtiar

The Time to act is now by Carola Rackete (Carola har vært frivillig på garden og sent oss noen eksemplarer av boken hennes om klima og flyktningkrisen)

